

Van Burgemeester en wethouders Portefeuillehouder(s) Koşer Kaya, Kraanen

Aan Gemeenteraad

B&W- 22 juni 2021
vergadering
De Ronde 15 juni 2021

Agenda Het Besluit 6 juli 2021
Vastgesteld besluit 6 juli 2021

Titel

Uitwerkingsplan inzamelen grondstoffen (PMD, GFT en OPK) in de gestapelde bouw

Beslispunten

De raad besluit:

- 1) In aansluiting op het omgekeerd inzamelen in de laagbouw, conform raadsbesluit van 2016, te kiezen voor bronscheiding van Plastic, Metaal en Drinkverpakkingen (PMD), Groente Fruit en Tuinafval (GFT) en Oud Papier en Karton (OPK) bij het inzamelen van grondstoffen bij gestapelde bouw / hoogbouw.
- 2) Het uitwerkingsplan inzamelen grondstoffen in de hoogbouw vast te stellen en conform dit Uitwerkingsplan, zowel voor de bestaande als nieuwbouw-, transformatie en inbreidingslocaties te kiezen voor:
  - 2.1 Inpandige Oud Papier en Karton voorzieningen;
  - 2.2 Uitpandige Plastic, Metaal en Drinkverpakkingen voorzieningen;
  - 2.3 Uitpandige Groente Fruit en Tuinafval voorzieningen; bij een deelname van minimaal 20% in een wooncomplex ontvangen de bewoners een startpakket voor in hun woning en plaatsen we een gezamenlijke minicontainer in een beugel, die door ROVA wordt gelegegd en gereinigd.
- 3). Een bedrag van € 1.241.000,- per jaar beschikbaar te stellen voor de invoering van de inzameling van de grondstoffen GFT, OPK en PMD in de gestapelde bouw in de hele stad. Dit te dekking uit de Begrotingspost afval, de afvalstoffenheffing zal hierdoor met € 17,93 per aansluiting (huishouden) stijgen per jaar.

Aanleiding

Gemeenten hebben de wettelijke plicht om huishoudelijk afval in te zamelen. Deze zorgplicht is geregeld in hoofdstuk 10.4, artikel 10.21 en verder van de Wet Milieubeheer. Daar is bijgekomen dat gemeenten sinds 1 juli 2020 wettelijk verplicht zijn om gft-afval, papier, metaal, kunststof, glas en elektronische apparatuur gescheiden in te zamelen. Het rijk heeft doelstellingen geformuleerd voor de inzameling van huishoudelijk afval in het programma Van Afval naar grondstof (VANG-HHA) tot het jaar 2030. Amersfoort heeft de stevige ambitie om in 2030 een afvalloze stad te zijn.¹ Dit is herbevestigd in het coalitieakkoord 2018-2022 d.d. 15 juni 2018 “samen aan de slag voor duurzame groei”. Hierin is als doel benoemd: “Amersfoort werkt toe naar een circulaire economie, het gebruik van nieuwe grondstoffen wordt beperkt en Amersfoort is een afvalloze stad in 2030.” Voor gestapelde bouw is opgenomen dat “wij de mogelijkheden verbeteren voor het scheiden van afval, ook voor GFT.” Ook in het [Samen duurzaam : deelakkoord Duurzaamheid d.d. 16 april 2019](#) van de gemeente Amersfoort is dit nogmaals bevestigd.

¹ (zie twee raadsbesluiten in 2013 en 2014: Toekomstagenda Milieu 2014-2020 vastgesteld op 25 februari 2014, en Uitgangspunten grondstoffenplan 2014-2020 Van afval naar grondstof uit 2013).

Met gestapelde bouw wordt alle bouw bedoeld van 2 appartementen en meer.

In de praktijk betekent dit dat we het aantal kilogram restafval terug willen dringen naar uiteindelijk circa 30 kg per inwoner per jaar en zoveel mogelijk grondstoffen groente-, fruit- en tuinafval (GFT), oud papier en karton (OPK) en plastic of metalen verpakkingen en drinkpakken (PMD) willen inzamelen.

Bovenstaande ambities en beleid hebben geleid tot het Uitwerkingsplan nieuwe afvalinzameling 2017-2020 van december 2016. Daarmee zijn we gestart met de invoering van omgekeerd inzamelen in de laagbouwwijken van Amersfoort. Dit project nadert zijn afronding. Hiermee zetten we al een belangrijke stap voor een betere afvalscheiding, richting afvalloos in 2030. In 2020 bedroeg het aantal kilogram restafval per inwoner per jaar (stadsbreed) 190 kg (dit komt overeen met een scheidingspercentage van 61 %).

De volgende stap is dat we ook bij woningen in de gestapelde bouw kiezen voor bronscheiding van Plastic, Metaal en Drinkverpakkingen (PMD), Groente Fruit en Tuinafval (GFT) en Oud Papier en Karton (OPK). Hiermee zetten wij een verdere stevige maar ook passende stap in de ambitie en het beleid van onze stad, passend ook bij de uitgangspunten in het coalitieakkoord. Dit Uitwerkingsplan is voor de inzameling van de grondstoffen PMD, GFT en OPK bij locaties voor gestapelde bouw en betreft een substantieel deel van de stad Amersfoort; ongeveer 1/3 van de stad en dus cruciaal voor het halen van de doelstellingen. De basale gedachte achter het plan is dat ook bewoners van locaties voor gestapelde bouw maximaal gefaciliteerd worden om mee te kunnen doen in het streven om meer hoogwaardige grondstoffen in te zamelen.

In het voorliggende voorstel Uitwerkingsplan 'Inzameling van grondstoffen PMD, GFT en OPK in de hoogbouw' is de keuze voor bronscheiding van de grondstoffen in de gestapelde bouw onderbouwd. Wij hebben bij het maken van een keuze gekeken naar de milieuresultaten (kwantitatief en kwalitatief), de financiële resultaten en het draagvlak van inwoners in combinatie met de geleverde service. Hierbij hebben we de ervaringen uit de Amersfoortse pilots en ervaringen elders in het land betrokken. We hebben dit uitgewerkt voor twee scenario's:

1. bronscheiding van PMD in gestapelde bouw,
2. nascheiding van PMD in gestapelde bouw

In de financiële bijlage hebben we de scenario's nader uitwerkt.

Om de voortgang van de beoogde doelstellingen en resultaten te kunnen volgen, inzichtelijk krijgen waar gerichte (aanvullende) interventies nodig zijn en wat het effect van deze interventies is, is een monitoringssystematiek uitgewerkt door ROVA en gemeente samen, en als bijlage bij het bijgesloten Uitwerkingsplan opgenomen.

In het Uitwerkingsplan is bronscheiding van PMD, GFT en OPK in gestapelde bouw nader uitwerkt. In het Uitwerkingsplan wordt de gestapelde bouw 'hoogbouw' genoemd. Hiermee wordt bedoeld alle gestapelde bouw van 2 appartementen en meer, dus alle woningen die niet onder laagbouw vallen.

Extra toelichting voor verdere uitwerking

We hanteren bij de verdere inrichting in de praktijk het afwegingskader dat ROVA in 2018 heeft ontwikkeld voor omgekeerd inzamelen (zie toelichting in bijlage).

Het document 'Standaard programma van eisen voor opslag en inzameling huishoudelijk afval in Amersfoort' waarin is geregeld waar welke inzamelvoorzieningen komen in gestapelde bouw zal moeten worden aangepast.

Intensieve communicatie aanpak is nodig

De invoering van de gescheiden inzameling van grondstoffen in de gestapelde bouw vraagt om een intensieve communicatie-aanpak. Het doel is dat bewoners hun grondstoffen op de juiste manier inzamelen. Ze weten, willen, kunnen en doen het gewenste aanbodgedrag. Voornemen is daarom om na de implementatie van de systemen in 2022 een gedragscampagne voor de gestapelde bouw te starten (net als de gedragscampagne bij de laagbouw die in 2021 start).

Beoogd effect

Door de gestapelde bouw te voorzien van inzamelvoorzieningen voor PMD, GFT en OPK kan er beter afval gescheiden worden in de gestapelde bouw. Dit draagt bij aan de gemeentelijke afvaldoelstellingen en daarmee ons Milieubeleid, ook omdat de gestapelde bouw circa 1/3 van de woningen omvat (circa 22.000 huishoudens / woningen). We verwachten met omgekeerd inzamelen een reductie van 34,6 kilogram restafval *per gestapelde bouw bewoner per jaar* te halen.

Argumenten

1.1. Bronscheiding inclusief PMD levert het hoogste milieurendement

Het afvalscheidingspercentage is sinds de start van het omgekeerd inzamelen van grondstoffen stadsbreed gestegen van 54% (het jaar 2016) naar 61% (het jaar 2020). Invoering van het systeem omgekeerd inzamelen in laagbouw sinds 2017 en de resultaten van de pilots inzamelen grondstoffen in hoogbouw van 2020 in Amersfoort laten zien dat het systeem omgekeerd inzamelen goede milieuresultaten oplevert.

We verwachten met omgekeerd inzamelen in de gestapelde bouw een reductie van 34,6 kilogram restafval per gestapelde bouw bewoner per jaar te halen, bestaande uit een toename van: 13,5 kg PMD, 5,7 kg OPK en 15,5 kg GFT *per gestapelde bouw bewoner per jaar*.

Ter vergelijking; met PMD nascheiding i.c.m. bronscheiding op GFT en OPK zouden we naar verwachting een reductie halen van 27,3 kilogram restafval per gestapelde bouw bewoner per jaar, bestaande uit een toename van 11,4 kg PMD, 4,3 kg OPK en 11,6 kg GFT per gestapelde bouw bewoner per jaar.

Zonder de invoering van bronscheiding halen we onze milieudoelstelling niet.

1.2. Zelf afval scheiden draagt bij aan milieubewustzijn

Bronscheiding draagt bij aan het milieubewustzijn van inwoners in relatie tot scheiding van grondstoffen en afval en vermindering van restafval.

Aanvullend is de verwachting en ervaring dat als de stroom PMD niet apart ingezameld wordt, dat het draagvlak voor het scheiden van de andere stromen PMD en OPK ook zal afnemen. Het gevolg zal zijn dat er meer restafval vrijkomt, en dat de afvalstoffenheffing in de toekomst sterker stijgt.

1.3. Het restafval van Amersfoort wordt nu al extra nagescheiden op PMD bij de installatie voor restafval van Attero / AVR, dit draagt bij aan een hogere PMD inzameling.

In Amersfoort wordt het PMD afval dat met omgekeerd inzamelen wordt ingezameld naar de PMD scheidingsinstallatie SUEZ in Rotterdam gebracht en daar verder gescheiden in een aantal fracties. Die worden daarna verder verwerkt in de keten.

Het ingezamelde restafval van Amersfoort wordt daarnaast ook nog een keer extra gecontroleerd en nagescheiden op PMD in de installatie van Attero. Dit levert nog wat extra gescheiden PMD op.

1.4 Bronscheiding levert de meeste zekerheid op lagere jaarlijkse kosten en werkt daarmee voordelig door in de hoogte van de afvalstoffenheffing.

Ongeacht welke afval inzamelvariant Amersfoort kiest, de autonome kosten voor het verwerken van restafval worden steeds hoger in Nederland. Deze kosten worden voor een groot deel bepaald door de verbrandingsbelasting en de CO2 heffing bij afvalverbrandingsinstallaties waar het fijn huishoudelijk afval en grof huishoudelijk afval verbrand wordt. Het is daarom belangrijk om het aantal kilo's restafval te laten afnemen. Dat kan het beste met gescheiden inzamelen. Op de lange termijn zal het aantal kg restafval per inwoner per jaar sterker dalen bij gescheiden inzamelen dan bij nascheiding.

1.5. Gescheiden inzamelen sluit aan bij de systematiek in de hele stad, iedere inwoner krijgt dezelfde service en het is eenduidig.

Een combinatie van een systeem met gescheiden inzameling (bij laagbouw en een deel van de gestapelde bouw) en nascheiding (bij een deel van de gestapelde bouw) zou lastig / niet uitlegbaar

zijn richting inwoners (minder draagvlak). Een systeem met zowel bron- als nascheiding zorgt voor een lastig voorspelbaar negatief effect op het scheidingsresultaat bij laagbouw.

2.1 De PMD voorziening dient uit oogpunt van de beste kwaliteit PMD én de minste overlast van stank en ongedierte buiten het complex voor gestapelde bouw geplaatst te worden.

In het Uitwerkingsplan Inzamelen grondstoffen in de hoogbouw is uitgewerkt welke voorziening het beste werkt voor de verschillende grondstoffen. PMD kan, in het kader van het voorkomen van stank en ongedierte én ten aanzien van de kwaliteit van het ingezamelde materiaal, het beste uitpandig ingezameld worden. (Zie hiervoor ook de conclusies raadsinformatiebrief resultaten pilot inzamelen grondstoffen in hoogbouw van 7 juli 2020). Inzameling door middel van verzamelcontainers heeft de voorkeur vanwege:

- o de kwaliteit van de openbare ruimte;
- o het feit dat bewoners hun PMD dan 24/7 kwijt kunnen in de verzamelcontainer, en zodoende minder opslagruimte voor PMD in hun huis nodig hebben;
- o de lagere inzamelkosten dan bij zakkeninzameling;

2.2. De OPK voorziening dient inpandig geplaatst te worden.

De papier container dient binnen geplaatst te worden. Zie bijlage 1 voor een toelichting op de aanpak voor de uitrol van de gescheiden inzameling van OPK bij hoogbouw.

2.3 Uit de pilot GFT bleek dat aparte GFT inzameling in de gestapelde bouw significant bijdraagt aan de milieudoelstellingen.

Tijdens de GFT pilot is 26,5 kg GFT per deelnemende inwoner in deze wijken opgehaald. Voor de pilot was dit 0 kg (GFT werd niet apart ingezameld bij gestapelde bouw). Ook uit landelijke pilots blijkt dat door middel van verzamelcontainers, op basis van de pilots, naar verwachting maximaal zo'n 20-25 kilo GFT per deelnemende inwoner kan worden ingezameld. Het goed faciliteren van GFT inzamelvoorzieningen in de gestapelde bouw kan dus zeker bijdragen aan de gemeente brede afvaldoelstelling. Dit betekent dat de hoeveelheid GFT stadsbreed met zo'n 7 kilo toe kan nemen (mits de juiste voorwaarden worden gecreëerd ten aanzien van communicatie, hygiëne en handhaving). Intensieve service zal naar verwachting een hogere respons opleveren.

2.4. Bij GFT inzameling hanteren we een deelname van minimaal 20% van bewoners en de klike in de beugel wordt gereinigd en bij de weg gezet en geleegd door ROVA.

We kiezen voor GFT scenario 2: GFT-faciliteiten bij gestapelde bouw met draagvlak en standaard+ serviceniveau. In dit scenario is een goede balans tussen enerzijds verwachte kwaliteit en kwantiteit van de aangeboden hoeveelheid GFT en anderzijds de lagere kosten.

Als 20% of meer van de huishoudens van een gestapelde bouwcomplex aangeven dat ze willen meedoen met scheiden van GFT, wordt er een faciliteit bij het betreffende complex geplaatst (minicontainer in beugel). Met deze aanpak worden complexen gefaciliteerd met inwoners die in de uitgangssituatie gemotiveerd zijn. Per brief worden inwoners om deelname gevraagd.

Het GFT wordt buiten en bovengronds ingezameld i.v.m. het gewicht en i.v.m. mogelijke geurhinder. Uiteraard zetten wij hierbij in op actieve communicatie.

Elk deelnemende huishouden ontvangt een startpakket voor in huis. Dit bestaat uit een GFT-emmer, uitlekbakje en een rol met composteerbare zakjes. Het standaard+ serviceniveau houdt in:

1. Regelmatige reiniging van de GFT-verzamelvoorzieningen, waardoor het ongemak van ongedierte en stank zoveel als mogelijk beperkt blijft.
2. Het door inzamelaars uit de beugel halen van minicontainers bij lediging (i.p.v. door gebouwenbeheerders in de route aanbieden).

(Zie bijlage 1 voor een toelichting op de aanpak voor de uitrol van de gescheiden inzameling van bij hoogbouw.)

De inzameling van het restafval bij de gestapelde bouw is al geregeld in het vorige uitwerkingsplan omgekeerd inzamelen uit 2016 voor de laagbouw. Daarin zijn ook de restafval voorzieningen voor alle bestaande gestapelde bouw in Amersfoort direct meegenomen.

2.5. Voor *gestapelde bouw op nieuwbouwlocaties, inbreidingslocaties en transformatielocaties hanteren we dezelfde systematiek als voor bestaande gestapelde bouw.*

Voor de lange termijn streven we naar één inzamelsysteem bij alle gestapelde bouwlocaties in Amersfoort.

- Oud papier en karton wordt ingezameld via inpandige containers.
- PMD en GFT wordt uitpandig op eigen terrein ingezameld.
- Restafval wordt middels een ondergrondse restafvalcontainer op openbaar terrein ingezameld.

Uitgangspunt is dat grondstoffen dichterbij huis staan dan restafval.

In de hoogbouwvisie stellen we bij nieuwbouw ook eisen aan positionering van afvalinzameling. In de hoogbouwvisie is het volgende opgenomen hierover : “Een zorgvuldige inpassing van veel bergingen, logistiek en expeditie verdient bij gestapelde bouw extra aandacht. Onaantrekkelijke gevels dienen namelijk voorkomen te worden. Afvalinzameling vindt ondergronds of inpandig plaats en is zoveel mogelijk aan het zicht onttrokken. De schaal van hoogbouw maakt het mogelijk om duurzame oplossingen te realiseren zoals circulaire afvalverwerking en afvalscheiding.”

Bij het onderliggende voorstel Uitwerkingsplan inzameling grondstoffen in de hoogbouw / gestapelde bouw sluiten we hier zo veel mogelijk bij aan. Wel zijn een aantal zaken nader uitgewerkt, niet alle voorzieningen in gestapelde bouw zullen inpandig of ondergronds zijn.

De PMD voorziening dient uit oogpunt van de beste kwaliteit PMD en de minste overlast van stank en ongedierte *buiten* het complex voor gestapelde bouw geplaatst te worden (zie ook argument 2.1). In het Uitwerkingsplan is verder uitgewerkt bij welk aantal huishoudens de PMD voorziening bovengronds wordt en wanneer de PMD voorziening ondergronds wordt. Heeft het hoogbouw complex meer dan 50 adressen dan is een ondergrondse PMD container gewenst. Bij minder adressen wordt gebruik gemaakt van een bovengrondse cocon voor PMD. (zie ook Hoofdstuk 5 blz 23 van het Uitwerkingsplan inzamelen grondstoffen in de hoogbouw).

Doordat we veel waarde hechten aan de kwaliteit van de openbare ruimte (aanblik) is in de berekening uitgegaan van ondergrondse inzamelvoorzieningen voor PMD en niet van bovengrondse containers. De ervaring is dat ondergrondse inzamelvoorzieningen minder snel leiden tot bijplaatsingen.

Bij GFT inzameling in gestapelde bouw hanteren we een deelname van minimaal 20% van bewoners en de cliko in de beugel wordt gereinigd en bij de weg gezet door ROVA. Het GFT wordt buiten en bovengronds ingezameld in verband met het gewicht en mogelijke geurhinder (zie ook argument 2.4).

3.1. *Op de lange termijn zijn de opbrengsten (zie bijlage) bij het systeem omgekeerd inzamelen hoger, dit werkt dempend door in de hoogte van de afvalstoffenheffing.*

Het verschil in kosten tussen de 2 inzamelsystemen op de lange termijn komt met name tot uiting bij de jaarlijkse opbrengsten van de totale afvalstromen. Indien je kijkt naar een periode van 10 jaar (de afschrijvingstermijn die we bij de andere investeringen hanteren) bedraagt het verschil € 2.890.000. Met bronscheiding wordt een hogere opbrengst van afval en grondstofstromen behaald, te weten € 306.000 x 10 jaar = € 3.060.000. Met nascheiding wordt een lagere opbrengst van afval- en grondstofstromen behaald, te weten € 17.000 x 10 jaar = 170.000 euro opbrengst afvalstromen.

3.2. *Minder verwerkingskosten voor restafval bij bronscheiding en een systeem van omgekeerd inzamelen draagt bij aan kostenbeheersing van de afvalstoffenheffing voor inwoners de komende jaren.*

Vermindering van restafval door het systeem omgekeerd inzamelen en meer GFT en PMD en OPK inzamelen door omgekeerd inzamelen (bronscheiding) draagt op termijn bij aan kostenbeheersing van de verwerkingskosten van het afval. Dit betekent dus op termijn minder verwerkingskosten voor restafval (huidige verwerkingskosten bedragen circa € 137 per ton restafval) en grof vuil (huidige verwerkingskosten bedragen circa € 248 per ton), meer verwerkingskosten voor het goedkopere GFT (€ 85 per ton).

3.3. De van Rijkswegge geheven belasting op de verbranding van restafval en grof huishoudelijk afval en de CO2 heffing op restafval stijgen elk jaar.

Het gemeentelijke inzamelsysteem voor huishoudelijk afval heeft hier geen invloed op. De autonome kosten voor de verbranding van restafval en grof huishoudelijk afval in de AVI van AVR/Aterro en de CO2 heffing voor de AVI van AVR/Aterro stijgen in ieder geval. Ongeacht welk inzamelsysteem voor afval Amersfoort heeft.

Kanttekeningen

2.1 De kwaliteit van GFT is niet gegarandeerd.

De kwaliteit van GFT is niet gegarandeerd, het is een van de stromen met een groter risico op vervuiling. Mocht er op locaties op basis van monitoring blijvend slechte kwaliteit worden geleverd, dan wordt daar (door inzet van maatwerk per locatie) na overleg met de gemeente een aanvullende set van maatregelen uitgerold, gericht op het verbeteren van de kwaliteit (intensieve communicatie, handhaving, etc). Wanneer ook deze extra impuls niet leidt tot acceptabele kwaliteit, is de uiterste consequentie dat de scheiding van GFT op de betreffende locatie (in overleg met de gemeente en na besluit van college), wordt stopgezet. Omdat we hier niet met ondergrondse containers werken, zouden de financiële consequenties van zo'n keuze beperkt zijn.

2.2. Er blijft ruimte voor kleinschalige lokale circulaire economie initiatieven voor GFT

Het onderhavige voorstel voor de inzameling van grondstoffen PMD, GFT en OPK in de gestapelde bouw laat onverlet dat wij kansen blijven bieden aan lokale kleinschalige circulaire economie initiatieven voor delen van de GFT stroom. Dergelijke initiatieven zullen beoordeeld worden, en indien mogelijk zal gekeken worden of er een of meerdere vergunningen voor afgegeven kan/kunnen worden. Belangrijk blijft dat de inzameling en verwerking van (delen van) het GFT afval doelmatig en milieu hygiënisch op een verantwoorde manier plaats vindt volgens de geldende regelgeving.

De gemeente behoudt de zorgplicht om het afval in te zamelen en doelmatig te laten verwerken om te waarborgen dat de gehele GFT fractie ingezameld en verwerkt kan worden.

3.1. Op de korte termijn zijn de investeringskosten (zie bijlage) bij nascheiding lager.

De invoering van het inzamelsysteem nascheiding is iets goedkoper dan de invoering van het inzamelsysteem bronscheiding (omgekeerd inzamelen). Dit komt doordat er een inzamelronde (voor PMD) wegvalt. Het PMD wordt bij het restafval gedaan. Het verschil in afvalstoffenheffing tussen bronscheiding met ondergrondse containers en nascheiding is € 3,84. De verwachting is dat dit beeld gaat wijzigen, door de stijgende kosten van het verwerken van restafval o.a. door landelijke heffingen, zullen op termijn de jaarlijkse kosten bij bronscheiding lager zijn dan bij nascheiding.

Duurzaamheid

Door de gestapelde bouw te voorzien van inzamelvoorzieningen voor PMD, GFT en OPK kan er beter afval gescheiden worden in de gestapelde bouw. Dit draagt bij aan de gemeentelijke afvaldoelstellingen.

Financiën

Het inzamelen van grondstoffen in de gestapelde bouw levert milieuwinst op en kost ook geld. Jaarlijks zullen er kosten gemaakt worden voor onderhoud en afschrijving van de inzamelvoorzieningen en ook de extra dienstverlening van ROVA (inzameling van grondstoffen) geeft kosten. Daarnaast zullen er kosten gemaakt worden voor het plaatsen van inzamelvoorzieningen en projectkosten. Daar staan extra opbrengsten uit OPK en PMD tegenover en lagere verwerkingskosten voor het restafval. Ook de verschuiving van restafval naar GFT brengt lagere kosten met zich mee.

Net als bewoners in een laagbouwwooning faciliteren we inwoners in gestapelde bouw woningen met een hoge service in het scheiden van grondstoffen. Daarbij maken we gebruik van afvalcoaching.

Door de inzet van afvalcoaches worden eventuele problemen gesignaleerd en tijdig ondervangen. De afvalcoaches treden op een zeer laagdrempelige manier in overleg met bewoners die problemen ervaren, spreken mensen actief aan en geven tips. Dit komt het scheidingsresultaat ten goede.

We doorlopen een zorgvuldig proces in het bepalen van containerlocaties voor de inzameling van grondstoffen in de openbare ruimte. De locaties komen tot stand na bewonersparticipatie en een procedure waarbij zienswijzen kunnen worden ingediend. Dit creëert draagvlak voor de gekozen containerlocaties.

De kosten voor informatie en afvalcoaching en de procedure van participatie en inspraak voor containerlocaties zijn inbegrepen in de projectkosten.

Doordat we veel waarde hechten aan de kwaliteit van de openbare ruimte (aانبlik) is in de berekening uitgegaan van ondergrondse inzamelvoorzieningen voor PMD en OPK en niet van bovengrondse containers. De ervaring is dat ondergrondse inzamelvoorzieningen minder snel leiden tot bijplaatsingen.

Voor de inzameling van GFT maken we gebruik van minicontainers (240 liter container in een cocon of beugel) en geen ondergrondse containers. Vanwege het gemiddeld hogere soortelijk gewicht van GFT bij de hoogbouw (voornamelijk etensresten) is inzameling met een ondergrondse container lastig. Bovendien zorgen grote inzamelvoorzieningen voor lagere inzamelfrequenties, wat de ongewenste gevolgen kan hebben zoals overlast door stank en ongedierte.

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van alle kosten en opbrengsten van bronscheiding van PMD, OPK en GFT (variant 2) in de hoogbouw (in jaarlijkse kapitaallasten), inclusief wat dit betekent voor de hoogte van de afvalstoffenheffing. Ter vergelijking hebben we ook berekend wat de financiële consequenties zijn als we bovengrondse containers toepassen. In bijlage 2.1 is een uitgebreidere onderbouwing van de kosten en opbrengsten weergegeven.

Kapitaal per jaar	<i>Bronscheiding met ondergrondse containers</i>	<i>Bronscheiding met bovengrondse containers</i>
a. Structurele kosten	€ 1.244.000	€ 1.010.000
b. Project kosten	€ 303.000	€ 276.000
c. Opbrengsten	€ 306.000 -/-	€ 306.000 -/-
TOTAAL	€ 1.241.000	€ 980.000
Structurele verhoging afvalstoffenheffing	€ 17,93	€ 14,16

Om een vergelijk te kunnen maken hebben we doorgerekend wat de consequenties zijn als we in de hoogbouw gaan nascheiden. Per saldo zijn de kosten voor nascheiden met ondergrondse containers € 975.000 en met bovengrondse containers € 920.000. Dit betekent een verhoging van de afvalstoffenheffing van respectievelijk € 14,09 en € 13,29. In bijlage 2.2 zijn de kosten en opbrengsten samengevat in een tabel.

Zoals de berekeningen aangeven lijkt nascheiding in eerste instantie goedkoper dan bronscheiding, zowel met ondergrondse als bovengrondse containers. Dit geldt met name in de begin jaren. De kosten voor de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval zullen namelijk jaarlijks aanzienlijk stijgen vanwege de voorgenomen CO2-heffing van het kabinet op de verbranding van restafval. In het systeem van nascheiding is sprake van hogere tonnages restafval. Hierdoor zullen de kosten van nascheiding in de loop der jaren dus steeds meer toenemen en naar verwachting hoger worden dan de kosten van bronscheiding.

Dekking

In onderstaande tabel is de totale dekking weergegeven op basis van het raadsvoorstel bronscheiding (met ondergrondse containers). Dit voorstel en de totaaluitvoering passen binnen deze financiële kaders.

Kosten of opbrengsten		Dekking structureel	Dekking vastgelegd in
Structurele kosten	€ 1.244.000	Verhoging	Programma 5: Financiën en belastingen, onderdeel (5.1) Financiën en belastingen
Project kosten	€ 303.000	afvalstoffenheffing	
Wijziging afvalstromen	€ - 306.000 +		
Totaal	€ 1.241.000	Totaal	€ 1.241.000 +

De extra kosten zullen we, op basis van het principe 100% kostendeckend tarief van de Afvalstoffenheffing, dekken met een geleidelijke structurele verhoging van de afvalstoffenheffing. We verwachten op basis van de huidige informatie dat de totale extra structurele kosten voor de afvalstoffenheffing in de komende 3 jaar (2022, 2023 en 2024) oploopt tot circa € 18 per huishouden. De afvalstoffenheffing voor een eenpersoonshuishouden wordt uiteindelijk in 2024 € 270 euro, de afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden wordt in 2024 € 361 als gevolg van het Uitwerkingsplan inzameling grondstoffen PMD, GFT en OPK in de hoogbouw.

Risicoparaagraaf

- 1.1 Door het ontbreken van sociale controle bij het aanbieden en het niet kunnen controleren door de afvalcoach van de kwaliteit doordat er ondergrondse gesloten systemen voor PMD zijn, ontstaat slechte kwaliteit grondstoffen met als gevolg afkeur van ingezamelde partijen grondstoffen (PMD). Deze moeten dan alsnog als restafval worden verbrand. Beheersmaatregel 1: in het monitoringsplan worden effect of kwaliteit en kwantiteit van de inzameling gemonitord. In de eerste 3 maanden wordt een aparte ronde gemonitord op kwaliteit door ROVA. Beheersmaatregel 2: er wordt tijdelijk een bovengrondse container geplaatst voor PMD waarbij wel bijgestuurd kan worden door de afvalcoach.
- 2.1 Door diverse maatwerkoplossingen met minder aantal kilo ingezameld GFT en minder goede bereikbaarheid ontstaat het risico dat de oplossing in de gestapelde bouw mogelijk duurder is dan de huidige omgekeerd inzameling (met name voor GFT speelt dit). Met als gevolg hogere kosten voor logistiek en infrastructuur. Beheersmaatregel: er wordt in dit raadsvoorstel (o.a. in de financiële paragraaf) een keuze voorgelegd voor de GFT inzameling met een toelichting. Hierbij kijken we naar een minimale deelname van inwoners (draagvlakdrempel) en wie het reinigen en bij de weg zetten van de cliënt voor zijn/haar rekening neemt (de bewoner zelf of de gemeente/ROVA).
- 2.2 Door het onderschatten van het feit dat maatwerkoplossingen tijd kosten ontstaat het risico op te lage geraamde projectkosten en een lager milieu rendement dat behaald wordt met het project in de gestapelde bouw. beheersmaatregel: voldoende aandacht besteden voor een goede begeleiding door gemeente en ROVA.

Communicatieboodschap

In aansluiting op het omgekeerd inzamelen in de laagbouw gaat de gemeente Amersfoort ook bij gestapelde bouw het afval gescheiden inzamelen. Bewoners van gestapelde bouw locaties kunnen dan hun Plastic, Metaal en Drinkverpakkingen (PMD), Groente Fruit en Tuinafval (GFT) en Oud Papier en Karton (OPK) ook gescheiden wegbrengen. De gemeente Amersfoort zal dit zo makkelijk mogen maken door extra voorzieningen te realiseren dichtbij de gestapelde bouw complexen. Dit zal gefaseerd per gebied worden ingevoerd vanaf 2022. Omdat één derde van Amersfoort uit gestapelde bouw locaties bestaat (circa 22.000 huishoudens) zetten we hiermee een verdere stevig maar ook passende stap richting de ambitie Amersfoort afvalvrij in 2030.

Communicatie: samenwerking en starten voor de start

Het uitwerkingsplan inzameling grondstoffen PMD, GFT en OPK in de hoogbouw / gestapelde bouw is o.a. tot stand gekomen door Amersfoortse pilots bij gestapelde bouw locaties en ervaringen elders in het land opgedaan.

Vervolgstappen

Na vaststelling van uw raad van dit voorstel, werken wij het verder uit zodat het uitgevoerd kan worden.

Burgemeester en wethouders van Amersfoort,

de secretaris

de burgemeester

Bijlage(n):

- 1) Nadere toelichting op genoemde argumenten en kanttelingen uit raadsvoorstel
- 2) Financiële onderbouwing van ROVA
- 3) Uitwerkingsplan inzamelen grondstoffen in de hoogbouw (opgesteld door ROVA en gemeente Amersfoort)

RAADSBSLUIT

Zaaknummer 1380688

De raad van de gemeente Amersfoort;

op basis van het voorstel van burgemeester en wethouders van 15 juni 2021;

b e s l u i t:

1. in aansluiting op het omgekeerd inzamelen in de laagbouw, conform raadsbesluit van 2016, te kiezen voor bronscheiding van Plastic, Metaal en Drinkverpakkingen (PMD), Groente Fruit en Tuinafval (GFT) en Oud Papier en Karton (OPK) bij het inzamelen van grondstoffen bij gestapelde bouw / hoogbouw;
2. het Uitwerkingsplan inzamelen grondstoffen in de hoogbouw vast te stellen en conform dit Uitwerkingsplan, zowel voor de bestaande als nieuwbouw-, transformatie en inbreidingslocaties te kiezen voor:
  - 2.1 Inpandige Oud Papier en Karton voorzieningen;
  - 2.2 Uitpandige Plastic, Metaal en Drinkverpakkingen voorzieningen;
  - 2.3 Uitpandige Groente Fruit en Tuinafval voorzieningen; bij een deelname van minimaal 20% in een wooncomplex ontvangen de bewoners een startpakket voor in hun woning en plaatsen we een gezamenlijke minicontainer in een beugel, die door ROVA wordt geleege en gereinigd;
3. een bedrag van € 1.241.000,- per jaar beschikbaar te stellen voor de invoering van de inzameling van de grondstoffen GFT, OPK en PMD uit de hoogbouw in de gestapelde bouw in de hele stad. Dit te dekking uit de Begrotingspost afval, de afvalstoffenheffing zal hierdoor met € 17,93 per aansluiting (huishouden) stijgen per jaar.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 6 juli 2021

de griffier

de voorzitter

Bijlage 1 Nadere toelichting op genoemde argumenten en kanttekeningen uit het raadsvoorstel

Toelichting bij argument 2.1. De PMD voorziening dient uit oogpunt van de beste kwaliteit PMD buiten het hoogbouwcomplex geplaatst te worden.

Er wordt voorgesteld om onderstaande aanpak te hanteren voor de (verdere) uitrol van de gescheiden inzameling van PMD bij hoogbouw:

1. Vrijkomende uitpandige (bovengrondse) restafvalcontainers worden omgebouwd tot PMD containers.
2. Op locaties waar geen restafvalcontainer vrij komt om te worden omgebouwd, wordt uitpandig een verzamelcontainer voor PMD geplaatst:
  - o Dit gebeurt in principe op het eigen terrein van het hoogbouwcomplex door middel van het plaatsen van een bovengrondse cocon.
  - o Wanneer dit niet mogelijk is, wordt gezocht naar een geschikte locatie in de openbare ruimte, met inachtnaam van de uitgangspunten van omgekeerd inzamelen.
    - ➔ In het kader van de kwaliteit van de openbare ruimte, wordt er in de openbare ruimte een ondergrondse container voor PMD geplaatst.

Toelichting bij argument 2.2. De OPK voorziening dient inpandig geplaatst te worden.

Overwegende dat:

- Bewoners sinds jaar en dag zijn gewend aan het scheiden van papier, waardoor de kwaliteit ervan minder onder druk staat dan bij de andere grondstoffen het geval is;
  - Inpandige OPK-inzameling laagdrempelig is en in de huidige praktijk goede kwaliteit en kwantiteit oplevert;
- wordt voorgesteld om onderstaande aanpak te hanteren voor de continuering en (verdere) uitrol van de gescheiden inzameling van OPK bij hoogbouw:

1. Oud Papier en Karton wordt ingezameld door middel van inpandige containers waar deze reeds aanwezig zijn.
2. Op de locaties waar dit niet het geval is, wordt met de beheerder bekeken of het creëren van een inpandige voorziening mogelijk is. Dit kan een 240-liter blauwe container zijn (voor complexen met slechts enkele huishoudens), of een rolcontainer waar het een groter complex betreft.
3. Waar inpandig geen ruimte is voor een OPK voorziening, wordt:
  - o Eerst op eigen terrein naar een geschikte plek gezocht.
  - o Waar dit niet mogelijk is, wordt gezocht naar een geschikte plek in de openbare ruimte, met inachtnaam van de uitgangspunten van omgekeerd inzamelen.

Toelichting bij argument 2.4. Er zijn drie scenario's mogelijk waarbij de GFT voorziening (240 liter container) buiten in een beugel op het eigen terrein geplaatst wordt.

In de basis wordt de gft-inzameling bij de hoogbouw als volgt ingericht:

- Er wordt een 240-liter container in beugel op het terrein van het hoogbouwcomplex geplaatst. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt gezocht naar een geschikte locatie in de openbare ruimte, met inachtnaam van de uitgangspunten van omgekeerd inzamelen.
- Deelnemende bewoners krijgen bij aanvang van de uitrol een startpakket voor scheiding en opslag van het gft in huis.
- Rondom de introductie van de gescheiden inzameling van gft wordt uitgebreid gecommuniceerd over nut en noodzaak van gft-scheiding en de scheidingsregels.

Voorts kan worden gekozen uit drie scenario's ten aanzien van deelnamedrempel en serviceniveau rondom de gescheiden inzameling van gft bij hoogbouw. Hieronder staan de drie scenario's op basis effect gerangschikt:

Beschrijving scenario's	Kosteneffect	Milieueffect
1 Gft-faciliteiten bij hoogbouw met draagvlak, standaard serviceniveau	+ (lage kosten)	+ (Klein milieueffect)
2 Gft-faciliteiten bij hoogbouw met draagvlak, hoog serviceniveau	++	++
3 Gft-faciliteiten bij alle hoogbouw, hoog serviceniveau	+++ (hoge kosten)	+++ (groot milieueffect)

Draagvlakdrempel (van toepassing bij scenario 1 en 2): Als 20% of meer van de aansluitingen van een hoogbouwcomplex aangeven dat ze willen meedoen met scheiden van gft, wordt er een faciliteit bij het betreffende complex geplaatst (minicontainer in beugel). Met deze aanpak worden complexen gefaciliteerd met inwoners die in de uitgangssituatie gemotiveerd zijn. Per brief worden inwoners om deelname gevraagd.

Serviceniveau: In elk scenario krijgen deelnemende huishoudens een Startpakket voor in huis. Dit bestaat uit een gft-emmer, uitlekbakje en een rol met composteerbare zakjes. Scenario's 2 en 3 hebben naast het startpakket een hoog service niveau. Dit houdt in:

1. Regelmatige reiniging van de gft-verzamelvoorzieningen, waardoor het ongemak van ongedierte en stank zoveel als mogelijk beperkt blijft.
2. Het door inzamelaars uit de beugel halen van minicontainers bij lediging (i.p.v. door

Toelichting bij onderdeel 'inleiding' in raadsvoorstel

In het kader van het besluit van de gemeente om tot stadsbrede invoer van omgekeerd inzamelen over te gaan, heeft ROVA in 2018 een afwegingskader ontwikkeld op basis waarvan de inzameling van grondstoffen bij hoogbouw het beste ingericht kan worden. Hieronder zijn de belangrijkste uitgangspunten van dit afwegingskader op een rij gezet:

- Bronscheiding is het uitgangspunt voor alle grondstofstromen.
- Om tot optimale bronscheiding te komen, is gecombineerde inzet van het instrumentarium dat bewoners aanzet tot het juiste afvalscheidingsgedrag (communicatie, service en financiële stimulans) het meest succesvol.
- In hoogbouw is het (nog meer dan in laagbouw) van groot belang dat er, gezien de grote doorloopsnelheid en diverse achtergrond van de bewoners (senioren, studenten, internationaal, etc.) uitgebreide en gedifferentieerde communicatie plaatsvindt per doelgroep.
- Het principe van omgekeerd inzamelen, waarbij de voorziening voor restafval niet dichterbij de woning mag staan dan die voor grondstoffen, wordt (waar mogelijk) gehanteerd.
- Hoogbouw-situaties zijn vaak verschillend. Waar dit noodzakelijk is moet daarom door middel van maatwerk worden gezocht naar de meest geschikte oplossing voor een bepaalde locatie. Hierbij is actieve betrokkenheid van bewoners/beheerders bij de keuze en invoering van systemen gewenst.
- Bij gebruik van inpandige containers en/of containers op eigen terrein is het van belang dat de toegankelijkheid voor de inzamelaar geborgd is.

Bijlage 2.1. Toelichting op financiële paragraaf

Bronscheiding (met ondergrondse containers): Kosten en opbrengsten inzameling grondstoffen hoogbouw (voor PMD, OPK en GFT (optie 2))

a. Structurele kosten (jaarlijkse lasten)		
Inzamelvoorzieningen		€ 520.000
Wijziging jaarlijkse inzamelkosten		€ 647.000
Lagere kosten ivm minder PMD, OPK en GFT in restafval	€ -35.000	
Nieuwe kosten ivm legen PMD, OPK en GFT containers	€ 682.000	
Kwaliteitsborging		€ 77.000 +
Totaal (jaarlijkse kapitaallast):		€ 1.244.000
b. Overige kosten		
Plaatsen inzamelvoorzieningen		€ 896.000
Projectkosten (ROVA + gemeente) ²		€ 1.977.000 +
Totaal		€ 2.873.000
De hiermee gemoeide kapitaallasten bedragen in totaal:		€ 303.000
(berekend op basis van 10 jaar afschrijven, 1% rente)		
c. Jaarlijkse opbrengsten		
Wijziging jaarlijkse afvalstromen		€ -306.000
OPK	€ -11.000	
PMD	€ -130.000	
GFT	€ 39.000	
Restafval	€ -204.000	
Totaal:		€ -306.000 +

Bronscheiding (met bovengrondse containers): Kosten en opbrengsten inzameling grondstoffen hoogbouw (voor PMD, OPK en GFT (optie 2))

a. Structurele kosten (jaarlijkse lasten)		
Inzamelvoorzieningen		€ 352.000
Wijziging jaarlijkse inzamelkosten		€ 581.000
Lagere kosten ivm minder PMD, OPK en GFT in restafval	€ -35.000	
Nieuwe kosten ivm legen PMD, OPK en GFT containers	€ 616.000	
Kwaliteitsborging		€ 77.000 +
Totaal (jaarlijkse kapitaallast):		€ 1.010.000
b. Overige kosten		
Plaatsen inzamelvoorzieningen		€ 707.000
Projectkosten (ROVA + gemeente) ¹		€ 1.903.000 +
Totaal		€ 2.610.000
De hiermee gemoeide kapitaallasten bedragen in totaal:		€ 276.000
(berekend op basis van 10 jaar afschrijven, 1% rente)		
c. Jaarlijkse opbrengsten		
Wijziging jaarlijkse afvalstromen		€ -306.000
OPK	€ -11.000	
PMD	€ -130.000	
GFT	€ 39.000	
Restafval	€ -204.000	
Totaal:		€ -306.000 +

² Bestaande uit coaching, monitoring, communicatie(middelen) en projectmanagement

Bijlage 2.2 Vervolg toelichting op financiële paragraaf

Ter vergelijking hebben we doorgerekend wat de consequenties zijn als we in de hoogbouw gaan nascheiden. Dit wijkt wel af van de lijn die we met het raadsbesluit van 2016 hebben ingezet. Nascheiding houdt in dat PMD aan het restafval mag worden toegevoegd. Huishoudens hoeven PMD dus niet apart te scheiden. Dit geldt niet voor OPK en GFT. Deze fracties zullen ook bij nascheiding apart moeten worden ingezameld. De ervaring in den lande is echter dat bij nascheiding ook de fracties OPK en GFT (en andere grondstoffen) vaak bij het restafval worden gegooid. Dit leidt tot onbruikbaar PMD (vanwege de menging met GFT) en 25 % minder scheiding van grondstoffen.

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van alle kosten en opbrengsten van nascheiding van PMD en bronscheiding van OPK en GFT (variant 2) in de hoogbouw (in jaarlijkse kapitaallasten), inclusief wat dit betekent voor de hoogte van de afvalstoffenheffing. Ter vergelijking hebben we ook berekend wat de financiële consequenties zijn als we bovengrondse containers toepassen.

Kapitaal per jaar	<i>Nascheiding met ondergrondse containers</i>	<i>Nascheiding met bovengrondse containers</i>
a. Structurele kosten	€ 755.000	€ 705.000
b. Projectkosten	€ 237.000	€ 232.000
c. Opbrengsten	€ 17.000 -/-	€ 17.000 -/-
TOTAAL	€ 975.000	€ 920.000
Structurele verhoging afvalstoffenheffing	€ 14,09	€ 13,29